Oikeustapauskokoelma

JULKISASIAMIEHEN RATKAISUEHDOTUS
GERARD HOGAN
19 päivänä marraskuuta 2020[1]

Asia C-480/19

E,
muuna osapuolena
Veronsaajien oikeudenvalvontayksikkö

(Ennakkoratkaisupyyntö – Korkein hallinto-oikeus (Suomi))

Ennakkoratkaisupyyntö – Pääomien vapaa liikkuvuus – Verolainsäädäntö – Tulovero – Tuotto, jonka jäsenvaltiossa asuva luonnollinen henkilö on saanut ulkomaiselta yhteistä sijoitustoimintaa harjoittavalta yhtiömuotoiselta yritykseltä, jolla on yhtiöjärjestys – Sopimusoikeuden nojalla perustettujen yhteissijoitusyritysten jakamien voitto-osuuksien ja yhtiöjärjestyksen nojalla perustettujen yhteissijoitusyritysten jakamien osinkojen erilainen kohtelu – Tilanne, jossa kotimaista yhteissijoitusyritystä ei voida perustaa yhtiöjärjestyksen nojalla

I Johdanto

1. Ennakkoratkaisupyyntö koskee SEUT 63 ja SEUT 65 artiklan tulkintaa. Siinä nostetaan erityisesti esiin jälleen kerran kysymys siitä, mikä on syrjivää verotusta pääomien vapaata liikkuvuutta koskevien sääntöjen puitteissa.

2. Tämä pyyntö on esitetty asiassa, jossa E on riitauttanut keskusverolautakunnan (Suomi) 10.11.2017 antaman päätöksen, jonka mukaan luxemburgilaisen vaihtuvapääomaisen sijoitusyhtiön (SICAV, société d'investissement à capital variable) E:lle jakamaa tuloa on verotettava Suomessa ansiotulona.

3. Käsiteltävä asia osoittaa, että se toimenpide tai ne toimenpiteet, jotka voivat olla tässä yhteydessä syrjiviä ja näin ollen rajoittaa pääoman vapaata liikkuvuutta, on tarpeen yksilöidä täsmällisesti, jotta jäsenvaltiot saavat tietää, mihin laillisiin toimenpiteisiin on ryhdyttävä kyseisen rajoituksen poistamiseksi.

II Asiaa koskevat oikeussäännöt

A Unionin oikeus

4. Unionin oikeudessa tehdään tällä hetkellä ero kahden yhteissijoitusvälineen välillä: siirtokelpoisiin arvopapereihin kohdistuvaa yhteistä sijoitustoimintaa harjoittavat yritykset (yhteissijoitusyritykset) ja yhteistä sijoitustoimintaa harjoittavat toimijat, joita ei luokitella yhteissijoitusyrityksiksi (vaihtoehtoiset sijoitusrahastot).

1 Alkuperäinen kieli: englanti.

5. Siirtokelpoisiin arvopapereihin kohdistuvaa yhteistä sijoitustoimintaa harjoittavia yrityksiä (yhteissijoitusyritykset) koskevien lakien, asetusten ja hallinnollisten määräysten yhteensovittamisesta 13.7.2009 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2009/65/EY (EUVL 2009, L 302, s. 32; jäljempänä yhteissijoitusyrityksiä koskeva direktiivi) johdanto-osan neljännen perustelukappaleen mukaan kyseisellä direktiivillä on tarkoitus säätää ”yhteisistä perussäännöistä jäsenvaltioihin sijoittautuneiden yhteissijoitusyritysten luvasta, valvonnasta, rakenteesta, toiminnasta ja tiedoista, jotka niiden on julkistettava”. Johdanto-osan 83 perustelukappaleen mukaan kyseinen direktiivi ei saisi vaikuttaa kansallisiin verotusta koskeviin sääntöihin.

6. Kyseisen direktiivin 1 artiklan 3 kohdassa säädetään seuraavaa:

”[Yhteissijoitusyritys] voidaan perustaa joko sopimusoikeudellisten säännösten (rahastoyhtiöiden hoidossa olevat sijoitusrahastot), trusteja koskevien säännösten (’unit trust’) tai yhtiöjärjestyksen (sijoitusyhtiöt) nojalla.”

B Suomen oikeus

1. Rahoitusalan lainsäädäntö

7. Ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen ja Suomen hallituksen toimittamien tietojen mukaan Suomen oikeuden nojalla voidaan perustaa vain sijoitusrahastolain (48/1999), jolla yhteissijoitusyrityksiä koskeva direktiivi on saatettu osaksi kansallista lainsäädäntöä, mukaisia sijoitusrahastoja, jotka on perustettu sopimusoikeuden nojalla eli kyseisessä direktiivissä tarkoitettuja ”sijoitusrahastoja”. Kyseisen rajoituksen tarkoituksena on sijoittajien suojeleminen. Jos rahastoa ei nimittäin ole perustettu yhtiöjärjestyksen nojalla eikä se näin ollen ole oikeushenkilö, kyseisen sijoitusrahaston hoitamien varojen on katsottava olevan suoraan sijoittajien hallussa, joten jos rahastoyhtiö joutuu maksukyvyttömyysmenettelyyn, näitä varoja ei voida käyttää velkojien saatavien suorittamiseen. [2]

2. Verolainsäädäntö

8. Suomen verolainsäädännössä erotellaan toisistaan pääomatulo ja ansiotulo. Pääomatulosta suoritetaan tuloveroa 30 prosenttia siltä osin kuin tällaisen tulon määrä on alle 30 000 euroa tai 34 prosenttia siltä osin kuin tällaisen tulon määrä ylittää 30 000 euroa. Kaikenlaisten ansiotulojen verokanta on progressiivinen, ja viimeisessä veroluokassa veroprosentti nousee yli 50 prosenttiin.

9. Tuloverolain 32 §:n, jonka otsikko on ”Pääomatulo”, mukaan pääomatulona pidetään omaisuuden tuottoa, omaisuuden luovutuksesta saatua voittoa ja muuta sellaista tuloa, jota varallisuuden voidaan katsoa kerryttäneen. Pääomatuloa on muun muassa osinkotulo siten kuin kyseisen lain 33 a–33 d §:ssä säädetään.

2 Yhteissijoitusyrityksiä koskevan direktiivin soveltamisalaan kuuluvien sijoitusrahastojen lisäksi Suomen lain nojalla voidaan perustaa vaihtoehtoisia sijoitusrahastoja eli sellaisia rahastoja, jotka eivät kuulu yhteissijoitusyrityksiä koskevan direktiivin vaan vaihtoehtoisten sijoitusrahastojen hoitajista ja direktiivin 2003/41/EY ja 2009/65/EY sekä asetuksen (EY) N:o 1060/2009 ja (EU) N:o 1095/2010 muuttamisesta 8.6.2011 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2011/61/EU (EUVL 2011, L 174, s. 1) soveltamisalaan. Ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen mukaan Suomen lainsäädännön mukaan vaihtoehtoisia sijoitusrahastoja voidaan perustaa vain sopimusoikeuden nojalla. Suomen hallitus antaa kuitenkin kirjallisissa huomautuksissaan ymmärtää, että vaihtoehtoisia sijoitusrahastoja voidaan perustaa yhtiöjärjestyksen nojalla. Erityisesti Suomen hallitus totesi unionin tuomioistuimen selvennyspyyntöön antamansa vastauksen 33 kohdassa seuraavaa: ”Jos esimerkiksi kotimainen vaihtoehtorahasto on osakeyhtiömuotoinen, sovelletaan kyseiseen rahastoon normaaleja osakeyhtiöitä koskevia yhteisöverosäännöksiä – –”.

a) Yhteisöjen, jotka ovat oikeushenkilöitä, jakamien voittojen verokohtelu

10. Suomen oikeuden mukaan perustettujen yhtiöiden voittoihin sovelletaan 20 prosentin verokantaa. Niiden jakamia voittoja pidetään osinkoina ja näin ollen pääomatulona.[3] Riippuen siitä, onko osinkoa jakava yhtiö noteerattu säännellyillä markkinoilla vai ei, kyseinen tulo on vapautettu verosta tiettyjen huomattavan suurten prosenttiosuuksien mukaisesti. Tämän vapautuksen, joka on aina vain osittainen, tarkoitus on lieventää niitä vaikutuksia, joita aiheutuu kaksinkertaisesta verotuksesta eli verotuksesta ensin yhtiön tasolla ja sitten silloin, kun osingot jaetaan sijoittajille.[4]

11. Tarkemmin sanottuna tuloverolain 33 a §:ssä, jonka otsikko on ”Julkisesti noteeratusta yhtiöstä saatu osinko”, säädetään seuraavaa:

”Julkisesti noteeratusta yhtiöstä saadusta osingosta 85 prosenttia on pääomatuloa ja 15 prosenttia verovapaata tuloa.

_ _”

12. Kyseisen lain 33 b §:ssä, jonka otsikko on ”Muusta kuin julkisesti noteeratusta yhtiöstä saatu osinko”, säädetään seuraavaa:

”Muusta kuin julkisesti noteeratusta yhtiöstä saadusta osingosta 25 prosenttia on veronalaista pääomatuloa ja 75 prosenttia verovapaata tuloa siihen määrään saakka, joka vastaa varojen arvostamisesta verotuksessa annetussa laissa (1142/2005) tarkoitetulle osakkeen verovuoden matemaattiselle arvolle laskettua kahdeksan prosentin vuotuista tuottoa. Siltä osin kuin verovelvollisen saamien tällaisten osinkojen määrä ylittää 150 000 euroa, osingoista 85 prosenttia on pääomatuloa ja 15 prosenttia verovapaata tuloa.

Edellä 1 momentissa tarkoitetun vuotuisen tuoton ylittävältä osalta osingosta 75 prosenttia on ansiotuloa ja 25 prosenttia verovapaata tuloa.

Sen estämättä, mitä muualla laissa säädetään osingon veronalaisuudesta, osinko on ansiotuloa, jos osingon jakoperusteena yhtiöjärjestyksen määräyksen, yhtiökokouksen päätöksen, osakassopimuksen tai muun sopimuksen mukaan on osingonsaajan tai tämän intressipiiriin kuuluvan henkilön työpanos. Osinko on sen henkilön tuloa, jonka työpanoksesta on kysymys.”

b) Tavanomaisten kotimaisten sijoitusrahastojen jakamien voittojen verokohtelu

13. Huolimatta siitä, etteivät yhteissijoitusyrityksiä koskevan direktiivin alaiset suomalaiset rahastot ole oikeushenkilöitä, niillä katsotaan kuitenkin olevan oma verotuksellinen status Suomen verolainsäädännön kannalta.[5] Näin ollen ne kuuluvat suomalaisen yhteisön tuloveron alaan, mutta ne on vapautettu siitä Suomen lainsäädännön nojalla. Kyseisten rahastojen kautta tehtyjä sijoituksia kohdellaan näin ollen verotuksessa samoin kuin jos sijoittajat olisivat tehneet ne suoraan, jolloin kyseisiä sijoituksia verotetaan ainoastaan kyseisten sijoittajien tasolla.

3 Vuonna 2014 tehdyn uudistuksen johdosta yhteisöverokantaa alennettiin ja yhtiöiden verotaakka siirrettiin osakkeenomistajille.

4 Unionin tuomioistuimelle toimitetussa asiakirja-aineistossa ei täsmennetä syytä sille, miksi julkisesti noteerattujen yhtiöiden ja muiden yhtiöiden osinkoja verotetaan eri tavoin.

5 Huomautan, että se, että kotimaisten sijoitusrahastojen katsotaan olevan verosubjekteja ja samalla ne vapautetaan tuloverosta, muuttaa jaetun tulon luonnetta, jotta kyseessä olevien liiketoimien verokohtelua yksinkertaistetaan. Jos tällaisia rahastoja nimittäin pidettäisiin verotuksellisesti läpinäkyvinä yksikköinä, olisi erotettava toisistaan tällaisten rahastojen jakamat sellaiset tulot, jotka tulevat julkisesti noteerattujen yhtiöiden osakkeista, ja sellaiset tulot, jotka tulevat muiden yhtiöiden osakkeista, jotta niihin voitaisiin soveltaa vastaavaa järjestelmää. Koska nämä rahastot eivät ole läpinäkyviä, niiden jakamaa tuloa verotetaan sen perusteella, ovatko kyseiset rahastot itse noteerattuja.

14. Kyseisten rahastojen jakamien voittojen verotuksessa tällaista tuloa pidetään yksittäisten sijoittajien voitto-osuuksina eikä osinkoina, koska nämä rahastot eivät ole oikeushenkilöitä. Näin ollen sijoittajat maksavat tästä tulosta kokonaisuudessaan 30 prosentin verokannan mukaista veroa (tai 34 prosentin, kun pääomatulo ylittää 30 000 euroa).

c) Ulkomaisten yhtiöiden jakamien voittojen verokohtelu

15. Tuloverolain 33 c §:n, jonka otsikko on ”Ulkomaiselta yhteisöltä saatu osinko”, 1–3 momentissa säädetään seuraavaa:

”Ulkomaiselta yhteisöltä saatu osinko on veronalaista tuloa siten kuin tämän lain 33 a ja 33 b §:ssä säädetään, jos yhteisö on eri jäsenvaltioissa sijaitseviin emo- ja tytäryhtiöihin sovellettavasta yhteisestä verojärjestelmästä [30.11.2011] annetun neuvoston direktiivin 2011/96/EU,[6] sellaisena kuin se on muutettuna [13.5.2013 annetulla] neuvoston direktiivillä 2013/13/EU[7] ja [8.7.2014 annetulla] neuvoston direktiivillä 2014/86/EU,[8] 2 artiklassa tarkoitettu yhtiö.

Muulta kuin 1 momentissa tarkoitetulta ulkomaiselta yhteisöltä saatu osinko on veronalaista tuloa siten kuin 33 a ja 33 b §:ssä säädetään, jos yhteisö on ilman valintamahdollisuutta ja vapautusta velvollinen suorittamaan tulostaan, josta osinko on jaettu, veroa vähintään kymmenen prosenttia, ja:

1) yhteisön kotipaikka on Euroopan talousalueeseen [ETA] kuuluvan valtion verolainsäädännön mukaan tässä valtiossa ja yhteisön kotipaikka kaksinkertaisen verotuksen välttämistä koskevan sopimuksen mukaan ei ole [ETA:n] ulkopuolella olevassa valtiossa; tai

2) yhteisön asuinvaltion ja Suomen välillä on verovuonna voimassa kaksinkertaisen verotuksen välttämistä koskeva sopimus, jota sovelletaan yhteisön jakamaan osinkoon.

Muulta kuin 1 ja 2 momentissa tarkoitetulta ulkomaiselta yhteisöltä saatu osinko on kokonaan veronalaista ansiotuloa.

_ _”

16. Suomen hallituksen mukaan tuloverolain 33 c §:n tarkoituksena on kohdella ulkomaisia yhtiöitä samoin kuin Suomen oikeuden mukaan perustettuja yhtiöitä. Koska 33 a ja 33 b §:ssä säädetyllä veron perusteen alentamisella pyritään lieventämään vaikutuksia, joita aiheutuu voittojen kaksinkertaisesta verotuksesta yhtiöiden ja sijoittajien tasolla, ainoastaan sellaisten yhtiöiden, jotka ovat maksaneet tuloveroa sijoittautumisvaltiossaan, jakamat osingot kuuluvat näiden säännösten soveltamisalaan. Toisaalta silloin, kun ulkomainen yhtiö ei ole maksanut lainkaan tuloveroa, se on erilaisessa tilanteessa, joten ei ole mitään syytä sille, että sellainen yhtiö hyötyisi tästä voittojen kaksinkertaisen verotuksen lieventämisen mekanismista. Kuten jäljempänä huomataan, kyseisen logiikan avulla voidaan ymmärtää mahdollisen syrjivän verotuksen problematiikkaa nyt käsiteltävässä asiassa.

6 EUVL 2011, L 345, s. 8.

7 EUVL 2013, L 141, s. 30.

8 EUVL 2014, L 219, s. 40.

C Luxemburgin oikeus

17. Nyt käsiteltävänä olevassa asiassa vaikuttaa olevan riittävää todeta, että Luxemburgin oikeuden mukaan käsite ”SICAV” tarkoittaa yhtiömuodossa perustettuja vaihtuvapääomaisia ja osakekantaisia sijoitusrahastoja.[9] Yhtiöt, jotka täyttävät tämän luokittelun edellytykset, vapautetaan yhtiöiden tuloverosta, jota kaikki yhtiöt tavanomaisesti maksavat voitoistaan.[10] Luxemburgin lain mukaan perustettu SICAV-yhtiö ei välttämättä ole yhteissijoitusyrityksiä koskevassa direktiivissä tarkoitettu yhteissijoitusyritys, vaan se voi kuulua direktiivin 2011/61 alaan.[11]

III Pääasia ja ennakkoratkaisukysymys

18. E on Suomessa asuva luonnollinen henkilö, joka on sijoittanut Luxemburgin oikeuden mukaan perustetun sijoitusrahaston, joka on yhteissijoitusyritys, alarahastoon, jolle kertynyt tuotto jaetaan vuosittain sijoittajille.

19. E pyysi 20.6.2017 keskusverolautakunnalta ennakkoratkaisua siitä, onko luxemburgilaisen SICAV-yhtiön jakamaa tuottoa verotettava Suomen verotuksessa pääomatulona vai ansiotulona.

20. Keskusverolautakunta katsoi 10.11.2017 antamassaan ennakkoratkaisussa, että Luxemburgin oikeuden mukaan perustetun SICAV-yhtiön jakamaa tuloa on Suomessa pidettävä osinkona ja että E:n Suomessa suoritettavan verotuksen osalta kyseistä tuloa verotetaan tuloverolain 33 c §:n 3 momentin mukaisesti ansiotulona.

21. Unionin tuomioistuimella olevasta asiakirja-aineistosta ilmenee pääasiallisesti, että keskusverolautakunta katsoi, ettei sillä, että pääasiassa kyseessä oleva SICAV-yhtiö on yhteissijoitusyrityksenä pidettävä rahasto, ole merkitystä sovellettavan verojärjestelmän määrittämisessä. Sitä vastoin keskusverolautakunta katsoi, että sovellettavien verosäännösten kannalta merkityksellinen kriteeri on jaetun tuoton Suomen oikeuden mukainen oikeudellinen luonne, joka puolestaan riippuu rahaston oikeudellisesta muodosta. Koska Luxemburgin oikeuden mukaan perustettavat SICAV-yhtiöt ovat niiden perustamista säätelevän lain nojalla oikeushenkilöitä ja näin ollen niiden jakamia tuloja pidetään osinkona eikä voitto-osuuksina, kyseistä tuloa on pidettävä minkä tahansa muun yhtiöjärjestyksen nojalla perustetun yhtiön jakamana tulona riippumatta siitä, onko kyseinen yhtiö sijoitusrahasto. Keskusverolautakunnan mukaan kyseisten rahastojen jakamia voittoja ei näin ollen ole kohdeltava eri tavoin kuin kotimaisten rahastojen jakamia voittoja, koska ensiksi mainittuja verotetaan samalla tavalla kuin jos ne olisi perustettu Suomen oikeuden mukaan.

22. Tämän johtopäätöksen perusteella vaikuttaa siltä – vaikka ennakkoratkaisupyyntö ei ehkä ole kovin selkeä tältä osin –, että keskusverolautakunta on katsonut, että Luxemburgin oikeuden mukaan perustettu SICAV-yhtiö ei täytä tuloverolain 33 c §:n 1 momentissa säädettyä edellytystä, koska tällainen yhtiö ei ole Luxemburgissa yhteisön tuloveron alainen, eikä myöskään täytä kyseisen lain 33 c §:n 2 momentissa säädettyä edellytystä. Näin ollen keskusverolautakunta totesi, että luxemburgilaisen rahaston maksamia osinkoja on verotettava ansiotulona 33 c §:n 3 momentin mukaisesti.

23. E valitti keskusverolautakunnan ratkaisusta ennakkoratkaisua pyytäneeseen tuomioistuimeen eli korkeimpaan hallinto-oikeuteen.

9 Tällä termillä ei tarkoiteta tiettyä yhtiömuotoa. Esimerkiksi SICAV voi olla ”société anonyme” (osakeyhtiö) tai ”commandite par action” (kommandiittiosakeyhtiö).

10 SICAV-yhtiön asemassa olevien yhtiöiden on kuitenkin lähtökohtaisesti maksettava vuotuinen merkintävero. Kyseinen vero ei kuitenkaan perustu tuottoon vaan rahaston nettovarallisuuden arvoon.

11 Ks. Luxemburgin kansallisen rahoitusalan järjestön (ALFI) internetsivusto https://www.alfi.lu/en-GB/Pages/Setting-up-in-Luxembourg/Alternative-investment-funds-legal-vehicles/RAIF-(Luxembourg-Reserved-Alternative-Investment-F.

24. E väitti valituksessaan, että hallinnollinen käytäntö, jonka mukaan SICAV-yhtiön jakamia voittoja kohdellaan ansiotulona, jota verotetaan tuloverolain 33 c §:n 3 momentin perusteella progressiivisen verojärjestelmän mukaisesti, johtaa suomalaisen sijoitusrahaston jakamien voittojen verotusta korkeampaan verotukseen, koska viimeksi mainittua tuottoa kohdellaan pääomatulona. E väitti, että tämä oli vastoin SEUT 63 artiklassa vahvistettua pääomien vapaata liikkuvuutta.

25. Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin katsoo tässä yhteydessä, että keskusverolautakunnan päätöksen laillisuuden ratkaisemiseksi on määritettävä, onko se, että Luxemburgin oikeuden mukaan perustetun SICAV-yhtiön maksamia tuloja verotetaan ansiotulona eikä pääomatulona kyseisen yhteissijoitusyrityksen oikeudellisen muodon perusteella, vastoin SEUT 63 ja SEUT 65 artiklaa. Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin katsoo erityisesti, että nyt käsiteltävässä asiassa on täsmennettävä, onko se seikka, että Luxemburgin oikeuden mukaan perustettu SICAV-yhtiö on yhteissijoitusyrityksiä koskevassa direktiivissä tarkoitettu yhteissijoitusyritys, merkityksellinen sen määrittämiseksi, onko tällaisen yhteisön jakamaa tuottoa kohdeltava verotuksessa samoin kuin tuottoa, jonka jakaa suomalainen sopimusoikeudellisten säännösten nojalla perustettu sijoitusrahasto, joka on ainoa mahdollinen Suomeen perustettavan yhteissijoitusyrityksen tyyppi.

26. Näissä olosuhteissa ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin on päättänyt lykätä asian käsittelyä ja esittää unionin tuomioistuimelle seuraavan ennakkoratkaisukysymyksen:

”Onko SEUT 63 ja [SEUT] 65 artiklaa tulkittava siten, että ne muodostavat esteen sellaiselle kansalliselle tulkinnalle, jonka perusteella Suomessa asuvan luonnollisen henkilön toisessa unionin jäsenvaltiossa asuvalta [sijoitusrahastodirektiivin] mukaiselta yhtiöjärjestyksen nojalla perustetulta yhteissijoitusyritykseltä – – saamaa tuloa ei tuloverotuksessa rinnasteta saman direktiivin mukaiselta sopimusoikeudellisten säännösten nojalla perustetulta suomalaiselta sijoitusrahastolta – – saatuun tuloon sen tähden, ettei toisessa jäsenvaltiossa sijaitsevan yhteissijoitusyrityksen oikeudellinen muoto vastaa kansallista sijoitusrahaston oikeudellista rakennetta.”

IV Asian tarkastelu

27. Ensinnäkin ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen siteeraamien säännösten perusteella vaikuttaa siltä, että riidanalainen ratkaisu on yksinkertaisesti seurausta kyseisten säännösten soveltamisesta kyseessä olevaan tuloon. Käsiteltävässä asiassa on näin ollen tutkittava, onko ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen kuvaama lainsäädäntö yhteensopiva unionin oikeuden kanssa.[12]

28. Tässä yhteydessä on todettava, että välitön verotus kuuluu edelleen ensisijaisesti jäsenvaltioille. Näin ollen jäsenvaltioilla on unionin verolainsäädännön yhdenmukaistamisen tämänhetkisessä vaiheessa vapaus valita sopivimpana pitämänsä verotusjärjestelmä, ja progressiivisen verotuksen soveltaminen kuuluu jokaisen jäsenvaltion harkintavaltaan.[13] Erityisesti on niin, ettei perusvapauksia voida ymmärtää siten, että jäsenvaltion olisi linjattava verosääntönsä jonkin toisen jäsenvaltion

12 Erityisesti todettakoon, että riidanalainen ratkaisu ei vaikuta liittyvän suoraan Suomen ja Luxemburgin väliseen sopimukseen tulo- ja varallisuusveroja koskevan kaksinkertaisen verotuksen välttämiseksi ja sen pöytäkirjaan, jotka allekirjoitettiin Luxemburgissa 1.3.1982 (Mémorial A 1982, s. 1966).

13 Ks. esim. tuomio 3.3.2020 Vodafone Magyarország (C-75/18, EU:C:2020:139, 49 kohta).

verosääntöjen kanssa varmistaakseen kansallisten verojärjestelmien välisten eroavaisuuksien poistamisen kaikissa tilanteissa, kun otetaan huomioon, että yhtiön päätös perustaa liiketoiminnan rakenteita ulkomaille voi kulloistenkin olosuhteiden mukaan olla kyseisen yhtiön edun mukainen tai sen vastainen. [14]

29. Kuitenkin, vaikka jäsenvaltiolla on vapaus määrittää niiden verojärjestelmien soveltamisala ja perusperiaatteet, niiden tulee kuitenkin käyttää verotusvaltaansa tavalla, joka on yhdenmukainen vapaan liikkuvuuden kanssa, mikä tarkoittaa, että niiden on pidättäydyttävä ottamasta käyttöön SEUT 63 artiklan 1 kohdassa kiellettyjä toimenpiteitä. [15] Toisin sanottuna perusvapauksien ei ole tarkoitus ratkaista ongelmia, jotka koskevat erilaisten kansallisten verojärjestelmien välistä yhteentoimivuutta. Perusvapauksilla pyritään pikemminkin sen varmistamiseen, että jäsenvaltiot käyttävät toimivaltaansa syrjimättömällä tavalla. [16]

30. Unionin tuomioistuimen oikeuskäytännön mukaan ”SEUT 63 artiklan 1 kohdassa pääomanliikkeiden rajoituksina kielletään *muun muassa* toimenpiteet, joilla aiheutetaan se, että jossakin toisessa valtiossa asuvat henkilöt ovat vähemmän halukkaita tekemään sijoituksia tietyssä jäsenvaltiossa, tai se, että kyseisessä jäsenvaltiossa asuvat henkilöt ovat vähemmän halukkaita tekemään niitä muissa valtioissa”. [17] Koska pelkästään se seikka, että toiminta tai liiketoimi on tietyn veron kohteena, tekee kyseisestä toiminnasta tai liiketoimesta väistämättä vähemmän houkuttelevan, se on näin ollen omiaan vähentämään muiden jäsenvaltioiden kansalaisten halukkuutta sijoittaa kyseiseen valtioon. Jottei kuitenkaan tarpeettomasti heikennettäisi jäsenvaltioiden veronkantokykyä, se seikka, että kyseisellä toimenpiteellä on tällainen halukkuutta vähentävä vaikutus, ei ole itsessään riittävä, jotta se voitaisiin luokitella tältä osin rajoitukseksi: kyseisen toimenpiteen on myös oltava suoraan tai välillisesti syrjivä rajan yli toimivan sijoittajan vahingoksi. [18]

31. Yleisesti ottaen toimenpidettä pidetään syrjivänä silloin, kun sen tarkoituksena tai vaikutuksena on kohdella rinnastettavissa olevia tilanteita eri tavalla tai kun sillä päinvastaisesti kohdellaan erilaisia tilanteita samalla tavalla. [19] Liikkumisvapauksien yhteydessä, kun otetaan huomioon, että niiden tavoitteena on sisämarkkinoiden toteutuminen, unionin tuomioistuin käyttää yleisesti yksityiskohtaisempaa määritelmää. On nimittäin niin, että kun laissa kielletään tietyn edellytyksen käyttäminen, välitöntä syrjintää on se, kun kyseisen edellytyksen nojalla henkilöä kohdellaan nimenomaisesti epäedullisemmin, ja välillistä syrjintää se, kun edellytystä sovelletaan näennäisen neutraalilla tavalla mutta käytännössä kielletyn edellytyksen täyttävät henkilöt asetetaan huonompaan asemaan muihin verrattuna. [20]

14 Ks. esim. tuomio 28.2.2008, Deutsche Shell (C-293/06, EU:C:2008:129, 43 kohta); tuomio 10.6.2015, X (C-686/13, EU:C:2015:375, 33 kohta) ja tuomio 27.2.2020, AURES Holdings (C-405/18, EU:C:2020:127, 32 kohta). Kun otetaan huomioon jäsenvaltioiden kansallisissa lainsäädännöissä olevat eroavaisuudet, kyseisten vapauksien käyttämisen seuraukset voivat näin ollen olla enemmän tai vähemmän edullisia tai jopa epäedullisia, koska unionin lainsäädännössä ei taata unionin kansalaisille sitä, että kyseisten vapauksien käyttäminen olisi verotuksellisesti neutraalia. Ks. esim. tuomio 15.7.2004, Lindfors (C-365/02, EU:C:2004:449, 34 kohta); tuomio 12.7.2005, Schempp (C-403/03, EU:C:2005:446, 45 kohta) ja tuomio 20.5.2008, Orange European Smallcap Fund (C-194/06, EU:C:2008:289, 37 ja 62 kohta).

15 Ks. esim. tuomio 12.9.2006, Cadbury Schweppes ja Cadbury Schweppes Overseas (C-196/04, EU:C:2006:544, 40 kohta).

16 Samaten se seikka, että jäsenvaltion kansalliseen lainsäädäntöön ei sisälly sellaista oikeudellista statusta, joka vastaisi toiseen jäsenvaltioon rekisteröidyn yhteisön oikeudellista statusta, ei velvoita jäsenvaltiota kohtelemaan kyseistä yhteisöä samalla tavalla kuin yhteisöä, joka nauttii kyseisen lainsäädännön nojalla merkittävämpiä etuja, vaikka ensin mainitulla ei olisi niitä ominaispiirteitä, jotka oikeuttavat kyseisten etujen myöntämisen, vaan ainoastaan velvoittaa jäsenvaltiota soveltamaan olemassa olevia sääntöjä syrjimättömällä tavalla kyseiseen yhteisöön, joka on rekisteröity toisessa jäsenvaltiossa.

17 Ks. esim. tuomio 10.5.2012, Santander Asset Management SGIIC ym. (C-338/11–347/11, EU:C:2012:286, 15 kohta). Kursivointi tässä.

18 Ks. vastaavasti tuomio 6.12.2007, Columbus Container Services (C-298/05, EU:C:2007:754, 53 kohta) ja tuomio 26.5.2016, NN (L) International (C-48/15, EU:C:2016:356, 47 kohta).

19 Ks. esim. tuomio 13.3.2014, Bouanich (C-375/12, EU:C:2014:138, 45 kohta) ja tuomio 30.4.2020, Société Générale (C-565/18, EU:C:2020:318, 24 ja 25 kohta).

20 Lisätietojen saamiseksi suoritettavasta testistä ks. ratkaisuehdotukseni Autoridade Tributária e Aduaneira (C-388/19).

32. Tällaisen yksityiskohtaisemman lähestymistavan perusteella unionin tuomioistuin katsoo, kun kyse on perusvapauksista, että toimenpide on ”välitöntä syrjintää” silloin, kun sillä kohdellaan tilanteita eri tavalla asianomaisten osapuolten kansalaisuuden perusteella,[21] ja ”välillistä syrjintää” silloin, kun toimenpide perustuu asuinpaikan kaltaiseen muuhun edellytykseen mutta johtaa tosiasiallisesti samaan lopputulokseen.[22]

33. On totta, että unionin tuomioistuin on katsonut tietyissä tilanteissa, että haitan olemassaolo voidaan päätellä siitä seikasta, että on epätodennäköistä, että ulkomailla asuvat täyttävät edellytyksen tai edellytykset, jotka on asetettu verojärjestelmästä hyötymiselle, taikka kyseisen edellytyksen tai edellytysten täyttäminen on heille vaikeaa.[23] Koska vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan ”haitat, joita saattaa aiheutua siitä, että eri jäsenvaltiot käyttävät samanaikaisesti verotusvaltaansa, eivät ole [unionin oikeudessa] kiellettyjä rajoituksia, kunhan tämä verotusvallan käyttö ei ole syrjivää”,[24] tällainen seikka ei kuitenkaan itsessään ole riittävä rajoituksen olemassaolon toteamiseksi.[25] Tuomiosta Köln-Aktienfonds Deka käy ilmi, että jotta toimenpidettä pidettäisiin syrjintänä ja näin ollen rajoituksena, on välttämätöntä, että kyseessä olevalla toimenpiteellä tavoitellun päämäärän valossa[26] kansalaisten ja ulkomaalaisten tai maassa asuvien ja ulkomailla asuvien katsotaan olevan toisiinsa rinnastettavassa tilanteessa.[27] Kuitenkin silloin, kun verotuksellisella toimenpiteellä tavoiteltu päämäärä ei liity suoraan johonkin niistä ominaisuuksista, jotka erottavat yhteissijoitusyrityksenä pidettävän rahaston kaikista muista rahastoista, tällainen erottelu on merkityksetön. Se, että tietyn toimenpiteen on oltava syrjivä, jotta sitä voidaan pitää rajoituksena, ei merkitse sitä, että kaikenlainen eronteko on merkityksellistä. Perusvapauksien yhteydessä on todettava, ettei kyseessä olevan lainsäädännön yleisellä taloudellisella neutraalisuudella tai johdonmukaisuudella ole merkitystä, ja tämä kysymys kuuluu kansallisen oikeuden alaan; merkityksellistä on pikemminkin se, asetetaanko kyseisessä lainsäädännössä nimenomaisesti rajat ylittävät liiketoimet huonompaan asemaan.

34. Lopuksi haluaisin muistuttaa, että liikkumisvapauden rajoitus voi olla oikeutettavissa yleistä etua koskevista pakottavista syistä ja näin ollen sitä ei pidetä unionin oikeuden vastaisena, jos sitä sovelletaan ilman kansalaisuuteen perustuvaa syrjintää, jos sillä voidaan taata tavoitellun päämäärän toteutuminen ja jos sillä ei ylitetä sitä, mikä on tarpeen kyseisen päämäärän saavuttamiseksi.[28]

35. Tässä yhteydessä huomautan, että vaikka unionin tuomioistuin on yhä useammin arvioinut tuomioissaan tilanteen rinnastettavuutta oikeuttamisperusteiden arvioinnin yhteydessä, uskon, että jos – toisin kuin ehdotan – unionin tuomioistuin ei pitäytyisi syrjinnän käsitteessä, joka tulee sovellettavaksi kielletyn edellytyksen yhteydessä, vaan se pikemminkin soveltaisi laajempaa syrjinnän määritelmää, joka kattaa minkä tahansa toimenpiteen, jonka tarkoituksena tai vaikutuksena on se, että toisiinsa rinnastettavia tilanteita kohdellaan eri tavalla taikka päinvastoin erilaisia tilanteita samalla

21 Ks. esim. tuomio 14.12.2006 Denkavit Internationaal ja Denkavit France (C-170/05, EU:C:2006:783, 19 kohta).

22 Ks. esim. tuomio 14.2.1995, Schumacker (C-279/93, EU:C:1995:31, 26 kohta); tuomio 20.1.2011, komissio v. Kreikka (C-155/09, EU:C:2011:22, 45 kohta); tuomio 19.11.2015, Hirvonen (C-632/13, EU:C:2015:765, 29 kohta) ja tuomio 18.6.2020, komissio v. Unkari (Järjestöjen avoimuus) (C-78/18, EU:C:2020:476, 62 kohta).

23 Tietääkseni tätä nimenomaista lähestymistapaa on käytetty vain harvoin verotusta koskevissa asioissa. Ks. tuomio 3.2.2000, Dounias (C-228/98, EU:C:2000:65, 61 kohta); tuomio 30.1.2020 Köln-Aktienfonds Deka (C-156/17, EU:C:2020:51, 62 kohta) ja todistustaakan osalta tuomio 28.1.2010, Direct Parcel Distribution Belgium (C-264/08, EU:C:2010:43, 35 kohta).

24 Ks. esim. tuomio 16.7.2009, Damseaux (C-128/08, EU:C:2009:471, 27 kohta).

25 Ks. vastaavasti tuomio 18.12.2007, Laval un Partneri (C-341/05, EU:C:2007:809, 54 ja 110 kohta).

26 Unionin tuomioistuimen oikeuskäytännön mukaan kyseessä olevan tilanteen rinnastettavuutta on arvioitava kyseessä olevan toimenpiteen tavoitteen valossa. Ks. esim. tuomio 26.2.2019, X (Kolmansiin maihin sijoittautuneet väliyhtiöt) (C-135/17, EU:C:2019:136, 64 kohta). Unionin tuomioistuin ottaa myös joskus huomioon ”tavoitteen ja sisällön” (ks. tuomio 18.12.2014, Q, C-133/13, EU:C:2014:2460, 22 kohta) tai kyseisen toimenpiteen ”tarkoituksen ja sisällön” (ks. tuomio 13.11.2019, College Pension Plan of British Columbia, C-641/17, EU:C:2019:960, 65 kohta).

27 Ks. esim. tuomio 30.1.2020, Köln-Aktienfonds Deka (C-156/17, EU:C:2020:51, 74 ja 75 kohta).

28 Ks. vastaavasti tuomio 13.11.2019, College Pension Plan of British Columbia (C-641/17, EU:C:2019:960, 83 kohta)

tavalla, tilanteiden rinnastettavuuden arviointi olisi suoritettava nimenomaisesti tai implisiittisesti ennen kuin toimenpiteen voidaan tosiasiallisesti katsoa olevan syrjivä ja näin ollen ennen kuin se voidaan luokitella rajoitukseksi.[29] Tällöin tällaisesta laajemmasta syrjinnän määritelmästä seuraa, että kyseinen tilanteiden rinnastettavuus on syrjintää määrittelevä tekijä.

36. Syy, jonka vuoksi lukuisissa tuomioissa arvioidaan tilanteiden rinnastettavuutta oikeuttamisperusteiden arvioinnin vaiheessa eikä rajoituksen olemassaolon arvioinnin vaiheessa,[30] vaikuttaa liittyvän tietyissä tuomioissa omaksuttuun lähestymistapaan, jonka mukaan SEUT 65 artiklan 1 kohdan a alakohdassa säädetään *poikkeus* pääomien vapaan liikkuvuuden perusperiaatteesta ja tätä alakohtaa on näin ollen poikkeuksena tulkittava suppeasti.[31]

37. Sen seikan lisäksi, että tietyissä tuomioissa, joissa arvioitiin tilanteen rinnastettavuutta oikeuttamisperusteiden tarkastelun vaiheessa, oli kyse muista perusvapauksista kuin pääomien vapaasta liikkuvuudesta,[32] huomautan, että SEUT 65 artiklan 1 kohdan a alakohdan sanamuoto ei voi olla perusteena tilanteiden rinnastettavuuden arvioimiselle ainoastaan myöhemmässä vaiheessa. Kyseisessä artiklassa nimittäin vain määrätään, että ”mitä [SEUT] 63 artiklassa määrätään, ei rajoita jäsenvaltioiden oikeutta soveltaa niitä verolainsäädäntönsä säännöksiä, joiden mukaan verovelvollisia kohdellaan eri tavoin heidän asuinpaikkansa tai heidän pääomansa sijoituspaikan perusteella”. Tässä yhteydessä ilmaisu ”ei rajoita jäsenvaltioiden oikeutta” ym. tarkoittaa yksinkertaisesti sitä, että jäsenvaltioilla on tosiasiallisesti oikeus ottaa huomioon veronmaksajien asuinpaikka, kun ne laativat pääomaverotusta koskevaa lainsäädäntöään. Se ei merkitse poikkeusta vaan pikemmin sitä, että jäsenvaltiot voivat säätää erilaisista säännöistä ulkomailla asuvien osalta tilanteissa, joissa se voi olla merkityksellistä.

38. Lisäksi on niin, että jos katsottaisiin, että SEUT 65 artiklan 1 kohdan a alakohta muodostaa varsinaisen poikkeuksen, tämä merkitsisi sitä, että kriteeri, jota käytetään verotuksen alalla rajoituksen olemassaolon toteamiseksi, muuttuisi kyseessä olevan liikkumisvapauden mukaan, koska esimerkiksi sijoittautumisvapauden osalta on todettu, että tilanteita on verrattava toisiinsa ennen kuin toimenpidettä pidetään sitä koskevana rajoituksena.[33]

39. Mielestäni ei ole mitään todellista syytä, jonka vuoksi pääomien vapaan liikkuvuuden yhteydessä se seikka, että kaksi verotuksellista tilannetta eivät ole toisiinsa rinnastettavissa, tulisi ottaa huomioon eri vaiheessa. Riippumatta siitä, koskeeko asia pääomien vapaata liikkuvuutta vai muuta perusvapautta, rajoituksen määritelmän pitäisi pysyä samana.

40. Nyt käsiteltävässä asiassa sen selvittämiseksi, asetetaanko tuloverolain 32 §:ssä rajoitus, ennakkoratkaisumenettelyyn osallistuneet osapuolet ovat olleet eri mieltä pääasiallisesti sen seikan, että SICAV-yhtiö harjoittaa samoja toimintoja kuin keskinäinen rahasto, merkityksellisyydestä.

29 Ks. esim. tuomio 13.3.2014, Bouanich (C-375/12, EU:C:2014:138, 45–56 kohta) tai tuomio 12.6.2003, Gerritse (C-234/01, EU:C:2003:340, 47 kohta). Ks. tämän osalta myös Lenaerts, K. ja Bernardeau, L., ”L’encadrement communautaire de la fiscalité directe”, *Cahiers de droit européen*, nro 1, Bruylant, 2007, s. 19–109, s. 55.

30 Unionin tuomioistuin on katsonut joissakin tuomioissa, että kun kyseessä oleva toimenpide on luokiteltu rajoitukseksi, rinnastettavuuden puuttuminen voi olla sen syrjivän vaikutuksen oikeuttava peruste. Ks. esim. tuomio 22.11.2018, Sofina ym. (C-575/17, EU:C:2018:943, 42 kohta). Toisissa tuomioissa unionin tuomioistuin on kuitenkin tutkinut tilanteiden rinnastettavuutta edellytyksenä sille, että toimenpide voidaan luokitella rajoitukseksi. Ks. esim. tuomio 13.3.2014, Bouanich (C-375/12, EU:C:2014:138, 45–56 kohta) tai tuomio 4.7.2018, NN (C-28/17, EU:C:2018:526, 31–38 kohta). Lopuksi tietyissä tapauksissa unionin tuomioistuin on tehnyt kyseisen tutkinnan kahdesti: aluksi luokitellakseen toimenpiteen rajoitukseksi ja toisen kerran oikeuttamisperusteen tarkastelun vaiheessa. Ks. tuomio 17.9.2015, Miljoen ym. (C-10/14, C-14/14 ja C-17/14, EU:C:2015:608, 57–65 kohta) ja sijoittautumisvapauden osalta tuomio 17.5.2017, X (C-68/15, EU:C:2017:379, 42 ja 50 kohta). Näissä tilanteissa ensimmäisessä rinnastettavuutta koskevassa tutkinnassa keskityttiin pääasiassa siihen, kohdistuuko kyseessä oleviin henkilöihin sama verokohtelu (mikä itse asiassa tarkoittaa sitä, että tarkastelun kohteena ei ole tilanteiden rinnastettavuus vaan minun arvioni mukaan kyseisen toimenpiteen soveltamisala) ja toisessa tilanteiden rinnastettavuuteen ottaen huomioon kyseessä olevalla kansallisella verolainsäädännöllä tavoiteltu päämäärä.

31 Ks. tuomio 22.11.2018, Sofina ym. (C-575/17, EU:C:2018:943, 45 kohta).

32 Ks. tuomio 17.7.2014, Nordea Bank Danmark (C-48/13, EU:C:2014:2087, 23 kohta).

33 Ks. tuomio 12.6.2018, Bevola ja Jens W. Trock (C-650/16, EU:C:2018:424, 32 kohta) ja tuomio 9.2.2017, X (C-283/15, EU:C:2017:102, 29 kohta). Ks. palvelujen tarjoamisen vapauden osalta tuomio 30.1.2020, Anton van Zantbeek (C-725/18, EU:C:2020:54, 26 kohta).

41. Kuten olen jo selittänyt, tilanteiden rinnastettavuutta ei voida kuitenkaan arvioida abstraktisti. Sen sijaan kyseinen vertailu on tehtävä kyseessä olevalla toimenpiteellä tavoitellun päämäärän valossa edellyttäen, ettei kyseinen tavoite ole itsessään syrjivä.[34] Näin ollen sellaiset tekijät, kuten kyseessä olevien yhtiöiden tarkoitus, yhtiömuoto,[35] liiketoiminnan tapa tai niihin sovellettavat säännöt, eivät ole itsessään ratkaisevia, vaan verotuksellisen toimenpiteen tavoite määrittää olennaisen kriteerin.

42. Tästä seuraa, ettei nyt käsiteltävässä asiassa voida tehdä erityistä päätelmää myöskään siitä seikasta, että 18.6.2009 annetun tuomion Aberdeen Property Fininvest Alpha (C-303/07, EU:C:2009:377) 50 kohdassa, johon jotkin osapuolista viittaavat, todettiin, että ”se, että Suomen oikeudessa ei tunneta yhtiöitä, joilla olisi sama yhtiömuoto kuin Luxemburgin oikeuden mukaan perustetulla SICAV-yhtiöllä, ei voi *sellaisenaan* oikeuttaa eriytettyä kohtelua, koska tämä poistaisi sijoittautumisvapaudelta sen tehokkaan vaikutuksen, kun otetaan huomioon, että jäsenvaltioiden yhtiöoikeutta ei ole täysin yhdenmukaistettu Euroopan [unionissa]”.[36]

43. Käsitteen ”sellaisenaan” käyttäminen tekee selväksi, että unionin tuomioistuin ei sulkenut pois sitä mahdollisuutta, että tämä seikka voisi olla merkityksellinen muissa yhteyksissä.[37] Tuomiossa Aberdeen Property Fininvest Alpha[38] kyseisellä seikalla ei ollut vaikutusta, koska – kuten unionin tuomioistuin totesi – kyseessä olevalla toimenpiteellä tavoiteltu päämäärä oli vapauttaa kotimaiset emoyhtiöt kotimaisen tytäryhtiön jakamien tuottojen ketjuverotuksesta. Tältä kannalta, kunhan emoyhtiö on tosiasiallisesti yhtiömuodossa toimiva, kyseisen verovelvollisen täsmällinen yhtiömuoto ei vaikuta merkitykselliseltä sen arvioimiseksi, ovatko kyseiset yhtiöt toisiinsa rinnastettavassa tilanteessa.

44. Sama koskee tilannetta, jossa yhtiöön sovelletaan yhteissijoitusyrityksistä annettua direktiiviä. On totta, että kyseisessä direktiivissä säädetään, että yhteissijoitusyritys voidaan perustaa sopimusoikeudellisten säännösten tai yhtiöjärjestyksen nojalla, mutta kyseinen seikka voi olla merkityksellinen rajoituksen olemassaolon arvioinnissa vain silloin, jos kyseessä olevalla verotoimenpiteellä tavoitellaan tiettyä päämäärää, jonka saavuttaminen riippuu siitä seikasta, että rahasto on yhteissijoitusyritys.[39] Jos esimerkiksi Suomi olisi tarkoittanut verottaa yhteissijoitusyritysrahaston jakamaa tuloa tietyllä tavalla, silloin sen tulisi kohdella yhteissijoitusyrityksen käsitteen alaan kuuluvaa Luxemburgin oikeuden mukaan perustettuja SICAV-yhtiöitä ja samaten kyseisen käsitteen alaan kuuluvia Suomen lain mukaan perustettuja keskinäisiä rahastoja samalla tavalla.

45. On siis tärkeää todeta, että useissa jäsenvaltioissa vero-oikeutta pidetään yleisesti katsottuna muista oikeudenaloista erillisenä ja että kauppa- tai siviilioikeudessa käytetyt tiettyjen tilanteiden oikeudelliset luonnehdinnat eivät välttämättä sovellu sellaisinaan käytettäviksi verotuksessa. Yksi parhaista tätä koskevista esimerkeistä on epäilemättä se, että verotuksellisissa kysymyksissä asuinpaikan käsite voi olla erilainen kuin esimerkiksi perheoikeuden yhteydessä käytetty asuinpaikan käsite.

34 Ks. esim. tuomio 1.12.2011, komissio v. Unkari (C-253/09, EU:C:2011:795, 61 kohta). Tietyissä tuomioissa todetaan, että tilanteiden on oltava ”objektiivisesti arvioituina toisiinsa rinnastettavissa”, mikä voi olla harhaanjohtavaa, koska se saattaa synnyttää vaikutelman, että kahden tilanteen väliset tosiasialliset erot ovat olennaisia, kun taas vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan rajat ylittävän tilanteen ja asianomaisen jäsenvaltion sisäisen tilanteen rinnastettavuutta on tutkittava kyseessä olevilla toimenpiteillä tavoitellun päämäärän valossa. Ks. tuomio 26.2.2019, X (Kolmansiin maihin sijoittautuneet väliyhtiöt) (C-135/17, EU:C:2019:136, 64 kohta).

35 Tässä käytetään joidenkin ennakkoratkaisumenettelyyn osallistuneiden osapuolten käyttämää termiä.

36 Kursivointi tässä.

37 Ks. esim. tuomio 21.6.2018, Fidelity Funds ym. (C-480/16, EU:C:2018:480, 51 kohta). Verotuksellinen toimenpide voi näin ollen kohdella yhteissijoitusyrityksiä eri tavalla sen mukaan, onko ne perustettu sopimusoikeuden vai yhtiöjärjestyksen nojalla, jos tällainen seikka on merkityksellinen toimenpiteellä tavoitellun päämäärän kannalta ja jos kohtelun erilaisuus on unionin sääntöjen mukaista.

38 Tuomio 18.6.2009, Aberdeen Property Fininvest Alpha (C-303/07, EU:C:2009:377).

39 Näin on sitäkin suuremmalla syyllä, koska yhteissijoitusyrityksiä koskevan direktiivin johdanto-osan 83 perustelukappaleessa täsmennetään, ettei kyseisellä direktiivillä ole vaikutusta kansallisiin verotussääntöihin. Joka tapauksessa perusvapauksia sovelletaan vain siltä osin kuin kysymystä ei ole täysin yhdenmukaistettu. Ks. esim. tuomio 14.3.2013, komissio v. Ranska (C-216/11, EU:C:2013:162, 27 kohta).

46. Kuten selitän jäljempänä, se kriteeri, josta Suomi on nyt käsiteltävänä olevassa asiassa säätänyt tuloverolain 32 §:ssä, ei koske nimenomaisesti sitä, onko kyseessä oleva toimija yhteissijoitusyritys, eikä se liity tähän ominaisuuteen vaan siihen, onko kyseessä yhteisönä pidetty toimija. Tämä ei itsessään tarkoita, että Suomen lainsäädäntö ei ole syrjivää. Tässä arvioinnissa ratkaisevaa on, seuraako siitä, että kyseessä oleva tulo on luonnehdittu osinkotuloksi, se, että samankaltaisille liiketoimille asetetaan lainsäädännössä erilainen veroseuraus.

47. Lopuksi on muistutettava, että pääomien vapaan liikkuvuuden rajoitus voidaan hyväksyä välitöntä syrjintää koskevissa tapauksissa ainoastaan EUT-sopimuksessa [40] nimenomaisesti määrätyillä perusteilla tai, jos kyse on välillisestä syrjinnästä, myös yleistä etua koskevista pakottavista syistä, ja jos näin on, ainoastaan silloin, jos rajoitus on omiaan takaamaan kyseessä olevan tavoitteen toteutumisen eikä sillä ylitetä sitä, mikä on tarpeen tämän tavoitteen saavuttamiseksi. [41]

48. Nyt käsiteltävänä olevassa asiassa ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin ja ennakkoratkaisumenettelyyn osallistuneet osapuolet ovat keskittyneet huomautuksissaan siihen Suomen verohallinnon käytäntöön, jonka mukaan Luxemburgin oikeuden mukaan perustettuja SICAV-yhtiöitä kohdellaan voitonjaon verotuksessa samoin kuin Suomen oikeuden mukaan perustettuja yhtiöitä. Totean kuitenkin, että riidanalainen päätös on seurausta kolmen sellaisen säännöksen käsitekartan mukaisesta perättäisestä soveltamisesta, joista kukin käytännössä estää muiden verojärjestelmien soveltamisen seuraavasti:

– tuloverolain 32 § siltä osin kuin siinä tehdään ero osinkojen ja voitto-osuuksien välillä

– kyseisen lain 33 c §:n 1 ja 2 momentti siltä osin kuin tämän säännöksen mukaan 33 a ja 33 b §:ää ei sovelleta yhteisöihin, jotka eivät täytä 33 c §:n 1 tai 2 momentissa säädettyjä edellytyksiä

– tuloverolain 33 c §:n 3 momentti siltä osin kuin tässä säännöksessä tiettyjen ulkomaisten yhteisöjen jakama tuotto luokitellaan ansiotuloksi.

49. Tässä yhteydessä on mielestäni tarpeen tarkastella jokaista näistä säännöksistä erikseen. [42]

A Rajoitus, joka johtuu tuloverolain 32 §:ssä tehdystä jaetun tuoton erottelusta osinkotuloksi ja voitto-osuuksiksi

50. E väittää, että riidanalaisessa päätöksessä ulkomaisten yhteissijoitusyritysten, jotka ovat yhtiömuodoltaan Luxemburgin lain mukaan perustettuja SICAV-yhtiöitä, jakamaa tuloa on kohdeltu samoin kuin kotimaisten julkisten osakeyhtiöiden jakamaa tuloa, minkä seurauksena niiden osakkeenomistajia on verotettu raskaammin kuin suomalaisia sijoitusrahastoja ja niiden sijoittajia.

51. On kuitenkin riidatonta, että tämä erottelu ei perustu rahastoihin sovellettavaan kansalliseen aineelliseen oikeuteen. Ulkomaisia sijoitusrahastoja, jotka eivät ole oikeushenkilöitä, kohdellaan nimittäin täsmälleen samalla tavalla kuin kotimaisia sijoitusrahastoja, jotka eivät ole oikeushenkilöitä. Näin ollen välitöntä syrjintää ei voida osoittaa.

40 Ks. verotoimenpiteiden osalta julkisasiamies Tizzanon ratkaisuehdotus SEVIC Systems (C-411/03, EU:C:2005:437, 55 kohta) ja yleisemmin tuomio 7.5.1997, Pistre ym. (C-321/94–C-324/94, EU:C:1997:229, 52 kohta) ja tuomio 1.10.2009, Woningstichting Sint Servatius (C-567/07, EU:C:2009:593, 25 kohta).

41 Ks. esim. tuomio 26.2.2019, X (Kolmansiin maihin sijoittautuneet väliyhtiöt) (C-135/17, EU:C:2019:136, 70 kohta).

42 Saattaa olla houkuttelevaa tehdä kokonaisarviointi näiden kolmen säännöksen yhteisvaikutuksesta, mutta tällaiseen lähestymistapaan sisältyy vaara siitä, että jos rajoituksen olemassaolo todetaan, rajoituksen synnyttäviä säännöksiä ei ole yksilöity täsmällisesti ja siten jäsenvaltio korjaa lainsäädäntöään laajemmin kuin olisi tarpeen.

52. Mahdollisen välillisen syrjinnän olemassaolosta on todettava, että on totta, että Suomen lainsäädännön mukaan yhteissijoitusyrityksiä voidaan perustaa ainoastaan sopimusoikeuden nojalla. Tämä seikka ei kuitenkaan yksinään riitä osoittamaan välillisen syrjinnän olemassaoloa. Kuten olen jo todennut, jotta kyseessä on viimeksi mainittu, käytetyllä edellytyksellä on oltava se vaikutus, että muut kuin jäsenvaltion omat kansalaiset tai muut kuin siellä asuvat henkilöt asetetaan huonompaan asemaan, vaikka kyseisen säännöksen sanamuoto on muuten sovellettavissa erotuksetta.

53. Nyt käsiteltävässä asiassa se, että Luxemburgin oikeuden mukaan perustettuja SICAV-yhtiöitä kohdellaan eri tavalla kuin Suomen oikeuden mukaan perustettuja keskinäisiä rahastoja, johtuu siitä, että Suomen lainsäädännössä tehdään ero voitto-osuuksien ja osinkojen välillä. Sen lisäksi, että kyse on erottelusta, joka usein tehdään kansallisessa lainsäädännössä, mielestäni yksinomaan siitä seikasta, että Suomen oikeuden nojalla ei voida perustaa yhtiömuotoisia sijoitusrahastoja, ei voida suoraan päätellä, että Suomen lainsäädännön tarkoituksena on siten ollut suosia kotimaisia sijoitusrahastoja.

54. Huomautan joka tapauksessa, että vaikka unionin tuomioistuin on katsonut, että rinnastettavuutta arvioidaan kyseessä olevalla toimenpiteellä tavoitellun päämäärän valossa, se on myös todennut – tosin sukupuoleen perustuvan syrjinnän yhteydessä, mutta en näe mitään syytä, jonka vuoksi syrjimättömyyden arviointikriteeri olisi tässä yhteydessä erilainen –, että kun arvioidaan kohtelun erilaisuutta, on otettava huomioon kaikki henkilöt, jotka kuuluvat erilaisesta kohtelusta säätävän kansallisen lainsäädännön soveltamisalaan, koska lähtökohtaisesti lainsäädännön ala määrittää henkilöryhmän, joka voidaan sisällyttää vertailuun. [43]

55. Näin ollen, koska nyt käsiteltävänä olevassa asiassa Suomen lainsäädännössä tehtyä erottelua osinkojen ja voitto-osuuksien välillä sovelletaan yleisemmin kaikenlaisten verovelvollisten jakamaan tuottoon eikä yksinomaan sijoitusrahastojen jakamaan tuottoon, voidaan olettaa, että tällä erottelulla tavoiteltu päämäärä ja siten se viitekehys, jonka avulla voidaan arvioida tilanteiden rinnastettavuutta, sijoittuu tälle tasolle.

56. Vaikka kansallisen tuomioistuimen tehtävänä on varmistaa täsmällisesti, mikä on kyseisen erottelun tarkoitus, kyseessä olevista säännöksistä voidaan päätellä, että 33 c §:n 1 ja 2 momentilla on pyritty ainakin osittain sulkemaan 33 a ja 33 b §:n ulkopuolelle tulo, jonka osalta voidaan ainakin pintapuolisesti katsoa, ettei sitä ole verotettu kaksinkertaisesti. [44]

57. Näin ollen tämän päämäärän valossa voidaan katsoa, että Luxemburgin oikeuden mukaan perustettujen SICAV-yhtiöiden maksamat tuotot ja Suomen oikeuden mukaan perustetun keskinäisen rahaston jakamat tuotot ovat erilaisia, koska viimeksi mainittua ei veroteta tulon lähteellä.

43 Ks. vastaavasti tuomio 6.12.2007, Voß (C-300/06, EU:C:2007:757, 40 ja 41 kohta) ja tuomio 3.10.2019, Schuch-Ghannadan (C-274/18, EU:C:2019:828, 47 kohta). Vastaavasti valtiontukien alalla unionin tuomioistuin arvioi valikoivan edun olemassaoloa viittaamalla viitekehykseen. Ks. vastaavasti ratkaisuehdotukseni yhdistetyissä asioissa UNESA ym. (C-105/18–C-113/18, EU:C:2019:395, 80 kohta).

44 Kyseisellä toimijalla ei nimittäin voi lähtökohtaisesti olla velvollisuuksia silloin, kun se ei ole oikeushenkilö. Tämä ei kuitenkaan pidä välttämättä paikkaansa. Koska yleisesti katsotaan, että vero-oikeus on useimmissa jäsenvaltioissa itsenäinen oikeudenala, ei voida sulkea pois sitä, että joissakin näissä valtioissa – kuten Suomessa – toimijat, jotka eivät ole oikeushenkilöitä, voivat olla tuloverovelvollisia, mutta toisin kuin kyseisessä jäsenvaltiossa, niitä ei ole vapautettu verosta. Näin ollen niiden jakamaa voitto-osuutta voidaan verottaa kaksinkertaisesti ja näin ollen, kun otetaan huomioon kaksinkertaisen verotuksen vaikutusten rajoittamiseen tähtäävillä mekanismeilla tavoiteltu päämäärä, olisi katsottava, että nämä toimijat ovat yhteisöihin rinnastettavassa tilanteessa. Näin ollen tältä kannalta tuloverolain 32 § voi herättää huolta siitä, onko kyseinen vastaavuus syrjivä, mutta kyseinen huoli seuraa siitä, että edellytyksenä käytetään sitä seikkaa, ettei kyseinen yhteisö ole oikeushenkilö, eikä sitä seikkaa, ettei kyseinen yhteisö ole verosubjekti. Koska nyt käsiteltävänä olevassa asiassa ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin ei ole kuitenkaan i) nostanut esiin tätä kysymystä, ii) on epäselvää, toimiiko jokin jäsenvaltio tällä tavalla ja iii) nyt kyseessä olevan tuoton jakajana pidetään toimijaa, joka on oikeushenkilö, joten en käsittele tätä kysymystä.

58. Joka tapauksessa voidaan todeta, että koska Luxemburgin oikeuden mukaan perustettujen SICAV-yhtiöiden maksama tuotto luokitellaan osingoiksi – joka on myös Luxemburgin oikeuteen sisältyvä luokittelu – kyseessä oleva Suomen lainsäädäntö voi osoittautua sijoittajien kannalta edullisemmaksi, koska sen nojalla sijoittajien kohdalla voidaan soveltaa tuloverolain 33 a ja 33 b §:ää, joiden päämääränä on lieventää tuottojen kaksinkertaista verotusta. Nimittäin vain tämän edellytyksen täyttyessä kyseiseen tuottoon voidaan soveltaa näissä säännöksissä säädettyjä mekanismeja. [45]

59. Edellä esitetyn perusteella katson, että tuloverolain 32 §:n kaltaisella säännöksellä ei sellaisenaan rajoiteta vapaata liikkuvuutta. Jos Luxemburgin oikeuden mukaan perustettuihin SICAV-yhtiöihin kohdistuu niitä haittaavaa syrjintää, tällainen syrjintä ei johdu 32 §:n säännöksistä, vaan se johtuu säännöksistä, joiden nojalla kyseisen järjestelmän soveltamisesta poiketaan tiettyjen yhtiöiden kohdalla. Kuten jäljempänä esitän, tällainen syrjintä ilmenee vasta merkityksellisten säännösten soveltamisen myöhemmässä vaiheessa.

B Toimenpide, jolla suljetaan tuloverolain 33 a ja 33 b §:n soveltamisalan ulkopuolelle sellaiset yhteisöt, jotka eivät täytä 33 c §:n 1 tai 2 momentissa asetettuja edellytyksiä

60. Tuloverolain 33 c §:n 1 ja 2 momentin mukaan ulkomaiselta yhteisöltä saatuihin osinkoihin ei sovelleta 33 a ja 33 b §:ää, jos kyseinen yhtiö ei ole direktiivin 2011/96 2 artiklassa tarkoitettu yhtiö tai jos se ei ole velvollinen suorittamaan tulosta, josta osinko on jaettu, veroa vähintään 10 prosenttia [46] ja jos kumulatiivisesti tämän yhteisön kotipaikka ei ole ETA:n jäsenvaltiossa tai voimassa ei ole kaksinkertaisen verotuksen välttämistä koskevaa sopimusta, jota sovelletaan yhteisön jakamaan osinkoon.

61. Siltä osin kuin 33 c §:n 1 ja 2 momentissa säädetään, että näitä edellytyksiä sovelletaan ainoastaan ulkomaisiin yhteisöihin, kyseisessä säännöksessä säädetään kansallisuuteen perustuvasta erilaisesta kohtelusta. [47] Koska sekä Suomen lain mukaan perustetut yhteisöt että ulkomaisen lain mukaan perustetut yhteisöt voivat molemmat olla kaksinkertaisen verotuksen kohteena, näin eroteltuja tilanteita on lisäksi pidettävä toimenpiteellä tavoitellun päämäärän valossa toisiinsa rinnastettavina. [48] Näin ollen päätelmä, jonka mukaan 33 c §:n 1 ja 2 momenttia on pidettävä suoraan syrjivinä kansalaisuuden perusteella ja näin ollen pääomien vapaan liikkuvuuden rajoituksena, on väistämätön.

62. Koska syrjintä on välitöntä, se voidaan oikeuttaa ainoastaan perussopimuksissa määrätyllä oikeuttamisperusteella ja edellyttäen, että kyseinen toimenpide on oikeasuhtainen kyseisen perusteen saavuttamiseksi.

63. Tältä osin voidaan todeta, että SEUT 65 artiklan 1 kohdan b alakohdassa todetaan, että ”mitä [SEUT] 63 artiklassa määrätään, ei rajoita jäsenvaltioiden oikeutta – – toteuttaa kaikki toimenpiteet, jotka ovat välttämättömiä, jotta estetään verotusta ja rahoituslaitosten toiminnan vakauden valvontaa koskevien jäsenvaltioiden lakien ja asetusten rikkominen”.

45 Sitä vastoin on niin, että jos veroviranomainen olisi soveltanut ulkomaisen toimijan, joka ei ole oikeushenkilö, jakamiin voittoihin osinkoihin sovellettavaa verojärjestelmää, kyseistä kohtelua voitaisiin pitää syrjintänä ja näin ollen perusvapauden rajoituksena, koska tällöin sijoittajilla ei olisi mitään mahdollisuutta hyötyä tuloverolain 33 a ja 33 b §:n säännöksistä.

46 Vaikka kyseessä olevissa säännöksissä ei täsmennetä asiaa, asiakirja-aineistosta käy ilmi, että tässä tapauksessa käsite ”vero” viittaa ainoastaan veroihin, jotka perustuvat verovelvollisen tuottoon.

47 Kun otetaan huomioon, että tuloverolain 33 c §:n 1 ja 2 momentti muodollisesti viittaa ulkomaisiin yhteisöihin, mielestäni vaikuttaa siltä, että on suljettava pois se vaihtoehto, että tässä säännöksessä eroteltaisiin sellaiset yhteisöt, jotka ovat maksaneet veroa, ja sellaiset yhteisöt, jotka eivät ole näin tehneet.

48 Ks. vastaavasti tuomio 24.11.2016, SECIL (C-464/14, EU:C:2016:896, 55 kohta).

64. Nyt esillä olevassa asiassa voidaan olettaa, että 33 c §:n 1 ja 2 momentilla pyritään varmistamaan, että ainoastaan ulkomaisten veroyksiköiden jakamat sellaiset tulot, joista on jo kannettu vero lähteellä, voivat hyötyä kaksinkertaisen verotuksen vaikutuksia rajoittavista mekanismeista. Voidaan katsoa, että tällainen tavoite kuuluu SEUT 65 artiklan 1 kohdan b alakohdassa säädettyihin verolainsäädännön rikkomisen ehkäisemistä koskeviin tapauksiin, joihin itsestään selvästi sisältyy perusteettoman edun saaminen. [49]

65. Kyseinen erottelu vaikuttaa lisäksi soveltuvan kyseisen päämäärän saavuttamiseen eikä se ylitä sitä, mikä kyseisen päämäärän saavuttamiseksi on tarpeen. [50] Olen tullut kyseiseen päätelmään seuraavista syistä.

66. Ensiksi tuloverolain 33 c §:n 1 ja 2 momentissa ei nimittäin suljeta pois sitä, että ulkomainen yhteisö voi hyötyä kyseisen lain 33 a ja 33 b §:ssä säädetyistä mekanismeista, vaan pikemminkin niiden tarkoituksena on säätää edellytyksistä, joiden nojalla ainoastaan jo kertaalleen verotetut tuotot voivat hyötyä kyseisestä mekanismista.

67. Toiseksi kyseisissä säännöksissä säädetään direktiivin 2011/96 2 artiklan soveltamisalaan kuulumattomaan yhteisöön sovellettavasta 10 prosentin verokannasta, joka on alhaisempi kuin Suomen yhteisöverokanta.

68. Näin ollen toimenpide, jolla tietyt ulkomaiset yhteisöt rajataan 33 a ja 33 b §:n alan ulkopuolelle, on välittömästi syrjivä, mutta se vaikuttaa oikeutetulta itse EUT-sopimuksessa säädetyllä perusteella ja siihen nähden oikeasuhteiselta. Näissä erityisissä olosuhteissa kyseistä toimenpidettä on pidettävä unionin oikeuden mukaisena edellyttäen kuitenkin, että kyseisellä lievennysmekanismilla pyritään ainoastaan korjaamaan kyseisten voittojen monivaiheiseen verotukseen sisältyvä kyseinen ero, mikä ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen on varmistettava.

C Toimenpide, jolla tiettyjen ulkomaisten yhtiöiden jakamat osingot luokitellaan ansiotuloksi

69. Tuloverolain 33 c §:n 3 momentin mukaan ulkomaisen yhteisön jakamaa voittoa, joka ei täytä kyseisen lain 33 c §:n 1 ja 2 momentissa säädettyjä edellytyksiä, verotetaan ansiotulona eikä pääomatulona. Kuten komissio on todennut, kyseinen säännös syrjii suoraan ulkomaisia yhteisöjä, koska sitä sovelletaan ainoastaan tällaisiin yhteisöihin.

70. Suomen hallitus ei ole esittänyt mitään selitystä kyseiselle luokittelulle, eikä ole selvää, millainen perussopimuksiin perustuva selitys voisi oikeuttaa tästä seuraavan huomattavan erilaisen kohtelun.

71. Vaikka tällainen selitys olisi olemassa, sovellettavan toimenpiteen on oltava oikeasuhtainen tavoiteltuun päämäärään nähden, jotta tällainen erottelu olisi oikeutettu. On toki ymmärrettävää, että jäsenvaltion on varmistettava, että kaksinkertaisen verotuksen vaikutusten lieventämisen mekanismeista koituva etu kohdistuu ainoastaan tuloon, jota kyseinen ongelma koskee. On kuitenkin niin, että jotta toimenpide olisi oikeasuhtainen, voittojen kaksinkertaisen verotuksen vaikutusten rajoittamiseen tähtäävien mekanismien soveltamisedellytysten täyttymättä jäämisestä on johdonmukaisesti oltava seurauksena kyseisten mekanismien tuottaman hyödyn menettäminen ja näin ollen tuottoa on verotettava täysimääräisesti.

49 Ks. esim. tuomio 11.10.2007, ELISA (C-451/05, EU:C:2007:594, 81 kohta).

50 Ks. vastaavasti tuomio 9.3.2017, Piringer (C-342/15, EU:C:2017:196, 53 kohta).

72. Näin ei ole tapahtunut nyt käsiteltävässä asiassa, sillä tuoton – ansiotulot pääomatulosta erillisenä luokkana – erilainen verotuksellinen luokittelu kytkeytyy yksinomaan siihen, millainen ulkomainen toimija on kyseessä ja missä on kyseisen toimijan asuinpaikka, eikä siihen kysymykseen, onko muutoin vaarana, että kyseisiä tuloja verotettaisiin kahteen kertaan. Ei ole realistista sanoa, että tulo, joka ei täytä näitä edellytyksiä, olisi automaattisesti luokiteltava ansiotuloksi. Asia on näin sitäkin suuremmalla syyllä siksi, että tuloverolain 32 §:n mukaan yhteisöjen maksamat osingot ovat lähtökohtaisesti pääomatuloja.

73. Vaikka tuloverolain 33 §:n 3 momentti koskee verosubjektien jakamia tuloja, joita ei ole verotettu tulon lähteellä, jolloin kyseisellä toimenpiteellä tavoitellun päämäärän valossa Suomen oikeuden mukaan perustettujen keskinäisten rahastojen ja Luxemburgin oikeuden mukaan perustettujen SICAV-yhtiöiden on katsottava olevan samanlaisessa tilanteessa, mutta niiden jakamaa tuottoa kohdellaan kuitenkin eri tavoin. Suomalaisten toimijoiden jakamia voittoja pidetään pääomatuloina, kun taas SICAV-yhtiön maksamia osinkoja pidetään ansiotuloina, ja kuten edellä on todettu, niitä verotetaan progressiivisesti ja korkeammalla verokannalla.

74. Vaikuttaa siis ilmeiseltä, että koska Suomen verolainsäädännössä Luxemburgin oikeuden mukaan perustetun SICAV-yhtiön maksamia osinkoja verotetaan ansiotuloina pelkästään sillä perusteella, että ne eivät täytä edellytyksiä tuloverolain 33 a ja 33 b §:ssä säädetystä mekanismista hyötymiselle, siinä asetetaan SEUT 65 artiklassa tarkoitettu rajoitus, joka ei voi olla oikeasuhtainen mihinkään yleistä etua koskevaan pakottavaan syyhyn nähden.

75. Haluan korostaa tässä yhteydessä, että tällaisen syrjinnän olemassaolo ei voi vaikuttaa sen toimenpiteen, jossa osinkoja ja voitto-osuuksia kohdellaan eri tavalla, pätevyyteen. Syrjintä voi toki johtua säännöksen vaikutuksista. Nyt käsiteltävässä asiassa kuitenkaan se, että jaettuja tuloja on riidanalaisessa päätöksessä kohdeltu osinkoina, ei välttämättä johda päätelmään, että Suomen lainsäädäntö kokonaisuudessaan on luonteeltaan syrjivä. Tällainen syrjintä on kyseessä ainoastaan siitä syystä, että tuloverolaissa säädetään, että jos yhtiö ei täytä kyseisen lain 33 c §:n 1 ja 2 momentin mukaisia edellytyksiä, jaettua tuloa on pidettävä ansiotulona (joka on pääomatulosta erillinen tuloluokka). Näin ollen ainoastaan tuloverolain 33 c §:n 3 momentin on katsottava olevan ristiriidassa unionin oikeuden kanssa.

V Ratkaisuehdotus

76. Edellä esitetyn perusteella ehdotan, että ennakkoratkaisukysymyksiin vastataan seuraavasti:

SEUT 63 ja SEUT 65 artiklaa on tulkittava siten, etteivät ne ole esteenä kansalliselle lainsäädännölle, jonka mukaan Suomessa asuvalle luonnolliselle henkilölle maksettua tuloa, jonka maksaa yhteissijoitusyritys, jonka kotipaikka on toisessa Euroopan unionin jäsenvaltiossa ja joka on siirtokelpoisiin arvopapereihin kohdistuvaa yhteistä sijoitustoimintaa harjoittavia yrityksiä (yhteissijoitusyritykset) koskevien lakien, asetusten ja hallinnollisten määräysten yhteensovittamisesta 13.7.2009 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivissä 2009/65/EY tarkoitettu yhtiöjärjestyksen nojalla perustettu yhtiö, on verotettava osinkoina eikä voitto-osuuksina. Näitä määräyksiä on myös tulkittava siten, etteivät ne ole esteenä kansalliselle lainsäädännölle, jossa suljetaan pois kaksinkertaisen verotuksen vaikutusten lieventämisen mekanismien soveltaminen silloin, kun tällaista tuottoa jakavat yhtiöt, joita on verotettu toisessa jäsenvaltiossa kyseisessä lainsäädännössä säädettyä verokantaa alhaisemmalla verokannalla, edellyttäen, että kyseisellä lieventämismekanismilla pyritään ainoastaan korjaamaan kyseisten voittojen monivaiheiseen verotukseen sisältyvä kyseinen ero, mikä ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen on varmistettava. Näitä määräyksiä on kuitenkin tulkittava myös siten, että ne ovat esteenä sille, että samassa lainsäädännössä luokitellaan tällaisten yhtiöiden maksamat osingot ansiotuloiksi, kun samassa lainsäädännössä todetaan, että osingot ovat lähtökohtaisesti pääomatuloja.